

**HET HOOFDBESTUUR
BESPRAK. . .****GEESTELIJKE VERZORGING GEDETINEERDEN**

Verschenen is het Koninklijk Besluit van 7 september 1966 (Staatsblad 380) tot wijziging van enige bepalingen van de Gevangenismaatregelen betreffende de geestelijke verzorging van gedetineerden. Met dit K.B. is grotendeels een einde gekomen aan de discriminatie van de humanistische geestelijke verzorging van gedetineerden. Deze verzorging was mogelijk door de Gevangenismaatregel van 31 mei 1953. De geestelijke raadslieden van het Humanistisch Verbond kregen echter een geheel andere positie dan de godsdienstige geestelijke verzorgers en veel geringere werkmogelijkheden. In de praktijk kwam de regeling op het volgende neer:

Bij binnenkomst in een gesticht moest een gedetineerde opgeven van welke godsdienstige gezindte hij was. Wilde hij niet geacht worden te behoren tot enig kerkgenootschap, dan werd hij als G.G.'er (geen godsdienst) ingeschreven. In een contactperiode, die drie tot vier weken kon duren, kregen de godsdienstige geestelijke verzorgers gelegenheid na te gaan of de G.G.'er de godsdienstige verzorging afwees. Alleen wanneer dit het geval was en de G.G.'er bovendien vroeg om humanistische geestelijke verzorging, kon de directeur van het gesticht de G.G.'er met een geestelijk raadsman van het Humanistisch Verbond in contact brengen. In dit verband mochten de geestelijke raadslieden geen initiatief ontplooiën.

Deze regeling is veranderd. Ná 1 november a.s., de dag waarop het nieuwe K.B. in werking treedt, mogen de geestelijke raadslieden, evenals de godsdienstige geestelijke verzorgers, eigener beweging contact opnemen met de gedetineerde, die als G.G.'er werd ingeschreven. Er zijn in de oude Gevangenismaatregel nog meer wijzigingen aangebracht, die hier buiten beschouwing kunnen blijven.

Aan de werksituatie, die grievend was voor het Verbond, en die voor zijn geestelijke raadslieden bijzonder pijnlijk was, is een einde gekomen. Het Verbond zet een streep onder het verleden. Het heeft slechts één doel voor ogen: de behartiging van de geestelijke belangen van de buitenkerkelijke gedetineerde, in een prettige en open samenwerking met allen, die daarbij direct of indirect betrokken zijn.

Pols

Het bureau van de
Centraal Geestelijk Raadsman bij de Inrichtingen van Justitie
is d.d. 13 oktober 1966

verplaatst van Kleine Haag 3 te Amersfoort naar Paulus Buyslaan 23 aldaar.

Het telefoonnummer blijft ongewijzigd.

in zijn vergadering van 24 september, de eerste ná de grote vakantie een aantal organisatorische zaken, waaronder het ledental, en de komende regionale conferenties. Accoord gegaan werd met het voorstel, om „De Ark” een andere beheersvorm te geven, waarbij het huis gedurende de winter gesloten zal zijn en het zgn. jeugd geheel afgestoten. Een betere exploitatie kan daardoor worden verwacht.

Met ontstemming nam het hoofdbestuur kennis van de moeilijkheden om de toegewezen zendtijd voor radio en TV te realiseren. Inmiddels is van de minister bericht ontvangen, dat onze bezwaren aan de Radioraad zijn voorgelegd en advies gevraagd.

Het hoofdbestuur besloot de resolutie van de IHEU t.a.v. Vietnam over te nemen en te publiceren. (zie elders in dit nummer). De herbenoeming van raadslieden, gespreksleiders, leidsters ziekenbezoek en docenten vormingsonderwijs werd goedgekeurd. Besloten werd, dit jaar geen Nieuwjaarsbrief te ontwerpen, omdat de praktijk heeft geleerd, dat actuele zaken daarin meestal niet kunnen worden opgenomen en beter op een andere wijze onder de aandacht gebracht.

De instructie voor de hoofdredacties en de raadslieden in de strijdkrachten werd goedgekeurd. Met belangstelling nam het H.B. kennis van het overzicht en verdere plannen van de Werkgroep Jeugd en Jongeren. Waardering werd uitgesproken voor het vele werk, dat in korte tijd werd verricht, terwijl de werkgroep gemachtigd werd haar plannen verder uit te voeren.

De notulen van de vergadering van de Board of Directors (het hoofdbestuur) van de Internationale werden besproken, waarbij o.m. ter sprake kwam hoe de belangstelling voor het internationale humanisme ook in Nederland uitgebreid kan worden.

Een oriënterende bespreking vond plaats over een andere werkwijze van het hoofdbestuur, welke gedachtenwisseling in de vergadering van 29 oktober zal worden voortgezet . . .

TUSSEN WAL EN SCHIP

Voor het eerst na ruim twintig jaar is er na eind september geen radio-uitzending geweest. Dat is een droeve zaak, temeer waar het Verbond vanaf 1 oktober als zendgemachtigde is erkend en zowel voor radio als televisie over eigen zendtijd beschikt. Voorzitter van Praag heeft ons ongenoegen daarover in de laatste uitzending op 26 september niet onder stoelen of banken gestoken en ook in de pers heeft men erover kunnen lezen. Een lid van de Tweede Kamer heeft de minister schriftelijke vragen gesteld.

Het zou te ver voeren om hier uiteen te zetten, hoe dit heeft kunnen gebeuren. We mogen aannemen, dat als dit blad onder de ogen van de lezers komt we tenminste weten, wanneer de ons toegewezen 10 minuten radio-zendtijd kunnen worden gebruikt. Dat het niet zal zijn in het vertrouwde kwartiertje staat echter al wel vast en bovendien, het kwartiertje is tot tien minuten ingekrompen. Natuurlijk is daartegen al geprotesteerd en om meer gevraagd, waarover de Radioraad thans advies zal hebben uit te brengen.

We zijn dus tussen wal en schip geraakt en doen ons uiterste best uit deze onaangename positie bevrijd te worden. Inmiddels heeft de VARA ons al de helpende hand toegestoken en door twee keer tien minuten op de zaterdagen van 8 en 22 oktober beschikbaar te stellen voorkomen, dat het Verbond zich in deze maand helemaal niet kon laten horen. Het behoeft niet gezegd te worden, dat we voor deze geste bijzonder erkentelijk zijn. Ook de AVRO heeft ons laten weten, nog wel iets te kunnen doen, maar dan in november.

Als pleister op de wonde kan de afgekomen beschikking van de Minister van Justitie dienen, waarmee een eind komt aan de achterstelling van de humanistische geestelijke verzorging in de inrichtingen voor justitie. De Centraal Geestelijke Raadsman voor deze verzorging geeft op een andere pagina een uiteenzetting van de betekenis van deze wijziging en we kunnen er hem in het bijzonder mee feliciteren, omdat hij hier jarenlang voor heeft geijverd. Natuurlijk hij niet alleen, de groeiende betekenis van het georganiseerde humanisme in de Nederlandse samenleving wordt er duidelijk door gedemonstreerd. Het werk in de gevangenissen wordt er wellicht wat makkelijker door, maar zeker niet minder, integendel. Er zullen meer vrijwilligers nodig zijn die uit de leden moeten voortkomen. Maar wat dat betreft zijn we niet pessimistisch, het is nog steeds gelukt, zij het soms met heel veel moeite en geduld, om de mensen te vinden, die bereid zijn hun schouders eronder te zetten. En dat geldt niet alleen voor de geestelijke verzorging, maar voor elke functie die vervuld moet worden, niet alleen om de zaak draaiende te houden maar ook om uit te breiden.

VERTEGENWOORDIGING BIJ N.R.U. EN N.T.S.

Op grond van de ministeriële beschikking heeft het Humanistisch Verbond vanaf 1 oktober het recht een vertegenwoordiger met adviserende bevoegdheid aan te wijzen in de programmaraden van de Nederlandse Radio Unie en de Nederlandse Televisie Stichting. Hiervoor is door het hoofdbestuur aangewezen de organisatiesecretaris Th. W. Polet.

steunfonds

klein begonnen, snel uitgegroeid tot een fonds van formaat

Dat dit geen loze kreet is blijkt uit het feit, dat het Steunfonds in de eerste negen maanden van 1966 aan het Humanistisch Verbond f 175.000,— heeft uitgekeerd.

Het Steunfonds kon dit respectabele bedrag opbrengen, dank zij de offervaardigheid van velen.

Zo ooit, dan kan het Steunfonds nu uw bijdrage niet missen.

Geef!

Geef zoveel mogelijk!

Geef nu!

GIRO 6168

**STICHTING STEUNFONDS
PRAKTISCH HUMANISME
AMERSFOORT**

VERONTSCHULDIGING

Technische moeilijkheden zijn er oorzaak van geweest, dat het septembernummer van dit blad de lezers later dan gewoonlijk heeft bereikt. Dat zal ook het geval zijn met dit nummer, hetgeen zijn oorzaak vindt in het feit, dat het preadvies voor het congres, dat men elders aantreft, nog moest worden opgenomen.

BENOEMINGEN

Als vrijwillig geestelijk raadsman bij de Inrichtingen van Justitie zijn door het hoofdbestuur benoemd de heren H. K. M. Dommeck te Venlo en A. J. M. Hogers te Nijmegen.

WERELDWIJDE SAMENWERKING

INTERNATIONAAL NIEUWS

Op een vergadering van het bestuur van de Internationale Humanistische en Ethische Unie tijdens het congres in Puteaux zijn vier door het congres opgestelde resoluties aangenomen. Drie ervan staan op deze pagina, de vierde bevat een gelukwens aan de UNESCO ter gelegenheid van het 20-jarig bestaan van deze instelling. De resolutie over Vietnam is door het hoofdbestuur van het Verbond in zijn laatste vergadering overgenomen en in de pers gepubliceerd.

Het hoofdbestuur van de Internationale Humanistische en Ethische Unie,

er van overtuigd dat de Commissie van Onderzoek onder voorzitterschap van John Chamberlain heeft aangetoond dat nog verantwoording moet worden afgelegd in de door deze commissie onderzochte zaak van Arthur James Kraus, die in 1933 ontheven werd van zijn functie aan het City College in New York, nadat hij een studentendemonstratie had georganiseerd die er op gericht was de publieke opinie te wekken tegen de opkomst van het fascisme in Europa,

ondersteunt de open brief aan president Johnson die gepubliceerd werd op een persconferentie in Londen op 9 juni 1966 en die getekend was door 108 vooraanstaande personen uit 16 landen die de president verzochten een officieel onderzoek te doen instellen.

Het hoofdbestuur wil door zich bij de ondertekenaars van de open brief aan te sluiten er bij de president op aandringen het verzoek in te willigen, zowel ter wille van de goede naam van de Verenigde Staten, als van het leven van een burger met hart voor het algemeen welzijn.

VIETNAM

Het hoofdbestuur van het Humanistisch Verbond, diep doordrongen van het langdurige en verschrikkelijke lijden van het Vietnamese volk, verontrust over de vooruitzichten voor de wereldvrede, als de uitslag een overwinning door een verpletterende militaire macht zou moeten zijn,

en zonder in discussie te treden over de diverse factoren die tot de huidige situatie geleid hebben,

vraagt alle belanghebbende partijen de noodzakelijke pogingen in het werk te stellen om de vrede te doen weerkeren.

Het hoofdbestuur dringt aan op:

- een staakt-het-vuren, zowel in Noord- als in Zuid-Vietnam,
- onderhandelingen over geschilpunten door alle gevechtspartijen onder internationale auspiciën,
- de naleving door alle partijen van de Conventie van Genève van 1949 betreffende krijgsgevangenen en burgerbevolkingen,
- en de verving van buitenlandse strijdkrachten, welke dan ook, door een internationale politiemacht, totdat een door het Vietnamese volk gekozen regering stevig gevestigd is.

Aangezien alle goederen en primaire produktiemiddelen en voorzieningen waarover men beschikken kan, niet voldoende zijn om aan de behoeften van de gehele wereld te voldoen, formuleert het hoofdbestuur van de Internationale Humanistische en Ethische Unie op zijn congres in juli 1966 te Parijs, Frankrijk, het volgende voorstel om de voorzieningen over de gehele wereld tot het uiterste op te voeren.

De IHEU beveelt alle nationale regeringsleiders aan een internationaal plan tot stand te brengen dat een beroep doet op de medewerking van alle landen zonder uitzondering voor de instelling van een internationaal bureau om op wereldomvattende schaal alle voor de export beschikbare voorraden te coördineren en toe te wijzen. Plannen voor perioden van vijf jaar zouden overwogen moeten worden.

Dit zou de mobilisatie inhouden van alle primaire produktievoorzieningen over de gehele wereld.

Het internationale bureau zou belast worden met de billijke toewijzing van dergelijke voorraden op grond van prioriteiten die het bureau zelf vaststelt. Deze zouden afhankelijk moeten zijn van nationale en internationale financiële voorzieningen in onderlinge samenhang.

Het doel van dit plan zou zijn alle bruikbare produktievoorzieningen te benutten en tot het uiterste op te voeren ten einde de leegloop van enige zodanige uitrusting uit te sluiten en deze capaciteit toe te wijzen op basis van een waardering van aanspraken en criteria die door genoemd bureau en met de medewerking van alle belanghebbende N.G.O.'s¹⁾ worden vastgesteld.

De toepassing van dit principe van toewijzing werd met succes door de Verenigde Staten aanvaard bij de uitvoering van hun Leen- en Pachtprogramma tijdens de 2e wereldoorlog, in welke periode het de voornaamste bron voor hulp was voor alle geallieerden en bevriende naties.

¹⁾ N.G.O.'s: Non-Governmental Organizations zijn de internationale organisaties op een min of meer gespecialiseerd gebied, die vertegenwoordigd zijn bij de Verenigde Naties, de Unesco, de Wereld Voedsel- en Landbouworganisatie e.d. De I.H.E.U. is een niet-gouvernementale organisatie vertegenwoordigd bij de UNO en UNESCO.

**ARTHUR
JAMES
KRAUS**

HET KOMENDE CONGRES

Zoals reeds eerder werd gepubliceerd, zal het twee-jaarlijkse congres van het Verbond volgend jaar plaats vinden op 15 en 16 april. Het wordt het 17e in de dan 21 jaar van het bestaan van onze beweging en het krijgt een enigszins andere opzet dan we gewend waren.

Het hoofdbestuur heeft zich in enkele vergaderingen daar intensief mee bezig gehouden, waarbij de leidende gedachte was: Hoe betrekken we de afgevaardigden meer dan tot nu toe bij de meningsvorming? Natuurlijk zal er een huishoudelijk gedeelte zijn, waarin allerlei besluiten van organisatorische aard genomen moeten worden. De jaarverslagen over de afgelopen twee jaren moeten beoordeeld worden, het beleid van het hoofdbestuur bekeken en er zullen een aantal voorstellen zowel van hoofdbestuur als van de gemeenschappen besproken dienen te worden. Dat is dus de normale gang van zaken, al is er de vorige keer al in zoverre wijziging in de procedure gebracht, dat het jaarverslag in twee afdelingen behandeld werd.

Nieuw is echter het vervallen van de traditionele openbare bijeenkomst op de zondag. Niet omdat de daar gehouden toespraken van geen belang zouden zijn geweest, iedere congresbezoeker weet hoe inspirerend dit was. Maar wat ontbrak, was een dieper gaande discussie, waaraan ongetwijfeld velen behoefte hadden. Om daar nu aan tegemoet te komen, heeft het hoofdbestuur een thema vastgesteld, waarop nu al een preadvies is gemaakt door ons H.B.-lid P. Spigt. Het is elders volledig afgedrukt. Deze publicatie, meer dan een halfjaar vóór het congres, maakt het mogelijk er in de gemeenschappen, al of niet door middel van gespreksgroepen intensief over te praten en tot meningsvorming te komen. Op het congres zelf zal het kort worden geïntroduceerd, terwijl in december a.s. ook weer in dit blad een tweetal commentaren opgenomen zullen worden.

Naar de mening van het hoofdbestuur biedt dit voldoende stof en door de lange tijd van voorbereiding gelegenheid om op het congres in een aantal groepen tot een vruchtbare discussie te komen. Van deze groepsdiscussies zal door daartoe aan te wijzen rapporteurs een samenvatting gemaakt worden en in een plenaire zitting van het gehele congres door een forum de resultaten besproken worden.

ALLE WAARDEN OVERBOORD ?

Onder deze titel houdt de Humanistische Stichting Socrates op zondag 13 november a.s. in de Internationale School voor Wijsbegeerte te Amersfoort een najaarsconferentie. Enkele aspecten van moderne ethische inzichten zullen ter sprake worden gebracht door prof. dr. W. van Dooren en drs. S. J. Doorman o.l.v. prof. dr. Libbe van der Wal. Inlichtingen bij het secretariaat van de stichting: postbus 114, Utrecht, telef. (030) 24641.

VAN ANDEREN

Het najaarsprogramma van de Arbeiders Gemeenschap der Woodbrookers is verschenen en voor belangstellenden verkrijgbaar bij de Administratie, Bentveldweg 3 te Bentveld. Er zijn enkele weekend-conferenties gepland met een aantrekkelijk onderwerp, o.a. speciaal voor jongeren op 12 en 13 november, met als titel: Provoceren?

Op deze wijze is het mogelijk tot een vruchtbare uitwisseling van gedachten te komen, maar dat kan alleen als én de leden én de besturen van de gemeenschappen in de komende tijd ernst maken met de door denking van het op de volgende pagina's afgedrukte pre-advies.

INTREEREDE PROF. DR. W. VAN DOOREN

Zoals reeds eerder werd vermeld, zal ons lid van het dagelijks bestuur, dr. W. van Dooren optreden als bijzonder hoogleraar aan de Technische Hogeschool in Delft. Hij is door de Stichting Socrates als opvolger van prof. Libbe van der Wal benoemd om colleges te geven in de wijsbegeerte, in het bijzonder met betrekking tot de humanistische levens- en wereldbeschouwing.

Ter aanvaarding van zijn ambt heeft hij op 19 oktober in de Aula van de Hogeschool zijn intreerede gehouden.

DE ARK

Teneinde de exploitatie van ons vacantie- en conferentieoord op een wat gezonder basis te plaatsen, waardoor de kans bestaat dat de jaarlijkse tekorten zullen verdwijnen, heeft de beheerscommissie een aantal voorstellen aan het hoofdbestuur voorgelegd. Die zijn inmiddels aanvaard. De voorstellen houden o.m. in, dat De Ark gedurende de wintermaanden gesloten zal worden (van begin oktober tot eind maart) en dat het zgn. jeugd geheel wordt opgeheven.

Overwogen wordt door enkele inwendige verbouwingen de conversatie- en eetzaal te vergroten en de stapelbedden voorgoed af te schaffen.

OM DE EIGENAARDIGHEID VAN DE HUMANIST

pre-advies
congresdiscussie
PLAATS EN TAAK
van het
HUMANISTISCH VERBOND
in de
NEDERLANDSE
SAMENLEVING

De opdracht die een organisatie zichzelf verstrekt om een brede gedachtenwisseling te ontketen over haar taak in een bont geschaakte omgeving — waarin haar ternauwernood een plaats is gegund — stamt uit een gevoel van onzekerheid en vormt in feite het symptoom van een gezonde crisis. „Der Patient hat immer Recht”, zei Sigmund Freud. Want al mag het dan waar zijn dat het Verbond in twintig jaar met luttele krachten ongehoorde resultaten heeft geboekt, de „overgang van de kleine naar de grote strijd”, zoals er bij het jubileum over werd gesproken, geeft voldoende grond voor onzekerheid. Bovendien: als druk van buiten af minder wordt, ontstaat binnen ruimte voor beweging, voor kritiek.

**gezonde
crisis**

Wie de papieren van het Verbond doorbladert die zal er op wijzen dat door het hoofdbestuur en meer in het bijzonder door het dagelijks bestuur al zeker sinds acht jaar impulsen zijn gegeven tot grondige oriëntatie, maar de drang die nu — niet in eerste instantie van de kern uit — wordt uitgeoefend om tot nieuwe taak- en plaatsbepaling te geraken, betekent wel dat we niet meer met een wenselijkheid maar eer met een noodzaak tot discussie te maken hebben. Hetgeen overigens voor het resultaat daarvan nog niets garandeert.

Er komt een hinderlijke factor bij. Men spreekt over verticale communicatiestoornissen. Van boven naar beneden en van beneden naar boven ondervindt men moeilijkheden in de verstandhouding. Daarvoor zijn allerlei fatsoenlijke oorzaken te bepalen. Eén daarvan kan ik hier praktisch niet passeren. De „kleine strijd” voor gelijke rechten is niet gestreden en grotendeels beslecht door ons aantal, maar eigenlijk alleen door het niveau waarop de geldige argumenten onontkoombaar werden gesteld. Een elite van begrip, presentatie en werkkraft. Dit leidde er toe dat de top van het Verbond een geweldige zuigkracht uitoefende op de talenten die in de bredere lagen van de organisatie scholen. Het echte **besturen** van het Verbond was het dagelijks werk van een kleine geselecteerde groep.

**gestoorde
verstandhouding**

Het lijkt er op, dat ook praktisch-organisatorisch veel aandacht besteed moet worden aan een verandering van de bestuurs-structuur, waardoor méér mensen nauwer betrokken worden bij minder krampachtig werk van een organisatie die het tijdperk is binnengetreden waar de risico's elders liggen. Het hoofdbestuur is daar inmiddels mee begonnen.

Dit alles betreft nog maar de organisatorische vorm, niet de inhoud van ons probleem. Nu kan men over taak en plaats van het Verbond verschillende geluiden horen. Ik wil twee uitersten ietwat grof formuleren.

stromingen

Er is een stroming, die men „de praktici” zou kunnen noemen. Zij dringen er op aan dat het Verbond zich veel meer moet gaan wijden aan duidelijke, reële problemen van alle mensen in hun dagelijkse gedoe. In overdreven vorm gezegd zouden de N.V.S.H., Humanitas, een zekere politieke partij, een zekere omroeporganisatie — en weet ik wat al niet — eigenlijk doublures verrichten indien het Verbond maar voortreffelijk functioneerde en deed wat steeds gedaan moet worden. — Ik overdrijf de vorm van het verlangen, niet het verlangen zelf.

Daartegenover schets ik — weer met vet krijt — de stroming die men „de intellectualisten” zou kunnen noemen. Zij zouden het Verbond beschouwen als niet meer maar ook als niet minder dan een wijsgerig gezelschap met wat buiten-sociëteiten. Moderner gezegd: een braintrust, die de levens- en wereldbeschouwing van het humanisme zal doordenen om van dat karwei nu en dan behoedzaam iets te openbaren.

De confrontatie van deze uitersten mag wat ridikuul schijnen, de diepere motivering van deze stromingen erken ik als gelijkelijk billijk. Als het humanisme er niet in slaagt betekenis te hebben voor het dagelijks leven van ieder mens dan is het niet waard er veel drukte over te maken. Maar omgekeerd: wat is dat humanisme dan eigenlijk dat zo waardevol voor de praktijk zou wezen?

**gelijk
is niet hetzelfde**

Die laatste — retorische — vraag brengt mij een stap verder. Na twintig jaar zijn wij er min of meer in geslaagd erkenning te vinden als niet-godsdienstige staatsburgers. Op verscheidene gebieden worden wij aanvaard als gelijkwaardige partners in de omgang, in het overleg, bij acties en constructies van het gemeenschapsleven. **Maar is het nu duidelijk wie wij zijn?** Ik spreek niet over de voorhoede die doordacht en geoefend al sinds jaren voor het humanisme in het krijt treedt. Is het niet vaak zo dat men in de kringen der christenen — sprekende over een humanist — zegt: „net 'n christen”? En in onze eigen kringen — sprekende over een christen — met nauwelijks verholten trots zegt: „net 'n humanist”?

Als ik voor mij een bijzonder kritiek punt in het Verbond zou moeten aanduiden dan is het: de mogelijke overtuiging onder humanisten — gegroeid in succesvolle strijd voor erkenning — als zou een humanist niets anders zijn dan de geseculariseerde dubbelganger van de gelovige medemens. Naar mijn overtuiging is een humanist iets anders dan een christen die de rouwcirculaire van onze lieve heer een dag eerder heeft ontvangen.

herkenbaarheid

De bepaling van de zin van het Humanistisch Verbond moet wel uitgaan van de stelling dat het humanisme een eigen aard heeft. In de strijd voor de erkenning van het Verbond hebben de gevestigde „machten” op levensbeschouwelijk gebied feitelijk een voorscot geaccepteerd op wat wij — met gelijke rechten functionerend — als inbreng nog moeten realiseren. Dat staat ons dan nu wel te doen. Wij moeten de rechtvaardiging leveren — niet om te strijden voor gelijke rechten voor hen die zich niet thuis voelen in een kerk, maar de rechtvaardiging voor het feit dat wij ons als humanist in de maatschappij exclusief als zodanig presenteren. Na het streven om **erkend** te worden, staat het ons nu te doen om **herkend** te worden. Bij de 21e verjaardag van het Verbond past dit ook wel. We moeten onder de vader uit. Integratie in de Nederlandse samenleving betekent niet „aanpassing” zonder meer, maar invoegen en meedoen **naar eigen aard**. Praktisch betekent dit: dat er naast het voortgaande betoog voor de principiële gelijkberechtigtheid vooral ook een ernstige poging moet worden gedaan om het beslist eigene, het **anders-zijn** bewust te worden, duidelijk te formuleren — en niet te verloochenen. In gedrag en gesprek moet naast de voortgaande ijver voor het vinden van overeenkomsten, met zeker evenveel vlijt bewust gezocht worden naar wat ons **onderscheidt**.

Uw taak: hun toekomst!

Centrum voor Humanistische Vorming

Bijdrage: f 3.75 per jaar.

Giro 60 84 68, t.n.v. het Centrum, Oudegracht 152, Utrecht.

De colleges over de humanistiek in Leiden zijn ingeleid met een oratie waarin — naar mijn smaak terecht — het onderzoek naar de onderling verbindende eigenaardigheden van humanisten in beleving en beschouwing werd aangekondigd. Maar het zal tot de universiteit niet beperkt mogen blijven. In veel bredere kringen van het Verbond zal er naar mijn mening de volle aandacht op moeten worden gericht om de **typische identiteit** van de humanist werkelijk aan het licht te brengen.

**om de
eigen aard**

En dat is geen geringe zaak, het is een aanzienlijke accentverschuiving. Op allerlei plaatsen werkzaam als opzettelijk gedetacheerd humanist is duidelijkheid vereist, maar niet minder zal elke willekeurige humanist in het gewone dagelijkse engagement — in de kringen van gezin, bedrijf, school of waar dan ook — zich moeten realiseren wie en wat hij is en waarom hij zegt en doet zoals hij zegt en doet. Dit betekent naar mijn vaste overtuiging een diepgaande oriëntatie in alle sectoren van het Verbond. Men moet niet te vlug denken dat dit een overspannen verlangen is. Ik prefereer geen apartheid van blanke humanisten tegenover de negers van gene zijde. Het is alleen mijn overtuiging, dat de schijn van veel gelijkkend gedrag het uitzicht beneemt op diepe verschillen van uitgangspunt en redenatie, die op kritieke momenten zich dan ook onthutsend doen gelden. Ik prefereer ook geen onnodige scherpte of vernielzucht die praktische kwesties tot principiële steekpartijen verbuigt. Bij wijze van spreken moeten wij allen die ergens voor het Verbond optreden regelmatig terugroepen om hun te vragen: waarom treed je daar op als humanist en welke eigenaardigheid rechtvaardigt je presentie? Evenzeer behoort tot het geregelde gesprek in het Verbond de beschouwing van het probleem voor allen die geacht willen worden humanist te zijn: wat is onze eigen aard als humanist — en presenteren wij die dan ook wel in het dagelijkse leven?

Een omschrijving van het eigenaardige van de humanist mag niet verwacht worden van een pre-advies dat een taak- en plaatsbepaling wil suggereren. Het is juist de taak van het Verbond om die identiteit van de humanist onzer dagen aan het licht te brengen. Er is theoretisch al veel geleverd. Maar de overweging hiervan, de uitbreiding en verdieping, zullen bezielend en inspirerend het optreden van elke humanist moeten vormen. **Een humanist moet herkenbaar zijn.** De aantrekkingskracht van het Verbond op het onkerkelijk deel van de bevolking zal bepaald worden door de mate waarin wij er in slagen een uitdaging te zijn voor wie buiten de kerk geen zin van leven en werken onderkent. In alle sectoren van publiciteit — in onze persorganen, in radio- en televisieuitzendingen — moeten wij de eigenaardigheid van de humanist demonstreren. Wat we gemeen hebben met de anderen hebben we met profijt aangevoerd. We hebben het recht bevestigd er een andere dan de godsdienstige levensovertuiging op na te houden. Onze taak is het onze levensovertuiging nu onbetwifelbaar te tonen. Hoe vieren wij onze feesten? Bij een kerstboom zonder engeltjes? Hoe gaan we om met ons verdriet? Op de aloude perverse wijze, hoewel we de handen opvallend niet vouwen? Hoe oordelen wij over misdaad en straf? Wat doet de humanist als zodanig, die schoolmeester is, rechter, machinebankwerker, atoomfysicus, archivaris, bejaardenverzorgster? En als daarbij eigenheden optreden, hoe en waarom?

**zinnvolle
verscheidenheid**

7 Eén herkenningsteken van de humanist door alle tijden heen — om er nu maar één te noemen — is de oprechte neiging tot vergelijk, duidelijker: de bereidheid tot een redelijk compromis. Maar zoals het woord al zegt: er moet iets ter vergelijking, iets eigens aangedragen worden. De verdraagzaamheid der humanisten is geen loze haast om in te schikken, maar de diepe overtuiging: dat wij in wezenlijke gevarieerdheid samen moeten leven. De verscheidenheid der eigenaardigheden is geen **euvel** — zij vormt er de grond van dat het leven een boeiend avontuur kan wezen.

P. Spigt.

UIT DE GEMEENSCHAPPEN

Wat elders lukt, moet ook in *Hen-gelo* kunnen, vandaar dat twee keer per maand op een donderdagmorgen de leden worden uitgenodigd om bij de vrouw van de voorzitter op de koffie te komen.

Iedereen mag in Oss op een speciale avond zijn vakantie-dia's laten zien. Zijn we er in één keer vanaf, was daarbij wellicht de gedachte.

Deventer heeft een nieuwe zaal ontdekt voor de zondagmorgenbijeenkomsten. Alvast de dank van de redacteur van dit blad, ook zijn jaren gaan tellen.

In *Vlaardingen* begon men dit seizoen met een instuifavond, waarvan men de beste verwachtingen had, ook al omdat een vorige keer dit een succes was.

Een goed idee in *Bussum*, enkele ge-

spreksavonden ter voorbereiding van de gewestelijke studiedag. En als dat achter de rug is, kunnen ze verder gaan met zich al in te schieten op het congres. (zie preadvies in dit blad!).

Inmiddels heeft *Utrecht* de jaarlijkse auto-rally weer achter de rug. Wie een dergelijk vervoermiddel niet bezat, kon toch mee, tegen een kleine vergoeding.

De voormalige voorzitter van *Breda*, thans vice-voorzitter, de heer dr. Gans werd benoemd tot buitengewoon hoogleraar aan de Economische Hogeschool te Rotterdam. Hij gaat college geven in de financiering van de onderneming. Onze gelukwensen.

Waar het openbaar vervoer tekort schiet, nemen vrijwilligers het over. Leden uit *Rijswijk* worden aan het eind van de busroute door auto's opgewacht, om naar de bijeenkomst in *Voorburg* getransporteerd te worden.

Met de opgedane ervaring in *Den Haag-West* en ook elders, dat gespreksgroepen een uitstekend middel zijn om onderling contact te onderhouden, staan er weer een hele reeks op het programma.

Een succesje voor *Zwolle*, alle patiënten, die opgeven buitenkerkelijk te zijn, zal in het R.K.-Ziekenhuis gevraagd worden of ze een bezoek van een humanistische ziekenbezoekster wensen. Dat was het resultaat van een prettig gesprek, waarbij de directie van het ziekenhuis, zoals het genoemd werd, blijk ervan gaf, om „als mensen onderweg samen openheid te betrachten”.

In *Zeist* werd van „verschillende zijden” gevraagd om een gespreksgroep voor jongeren en het bestuur doet zijn best aan die begrijpelijke wens te voldoen.

Een zware slag trof onze gemeenschap *Amsterdam-Zuid/West* door het vrijwel gelijktijdig overlijden van voorzitter en penningmeester. De eerste was ook tweede-voorzitter van de Amsterdamse federatie.

VOOR EN OVER JONGERENGROEPEN

Het belangrijkste nieuws is misschien wel het nieuwe, nog naamloze blaadje, dat half september verscheen. Alle begin is moeilijk en daarom is diepgaande kritiek nog niet geheel rechtvaardig. In elk geval was de uitvoering uitstekend, de inhoud was wat aan de schrale kant. Dit is echter niet in de eerste plaats de schuld van de redacteurs, maar van al degenen, die wel van plan waren om artikelen, berichten e.d. in te sturen, maar het niet gedaan hebben. Reeds is bekend, dat het volgende nummer niet met vier, maar acht pagina's zal verschijnen. O.m. zal er een artikel gewijd worden aan een eventueel Belgisch-Nederlands jongerentijdschrift. Het idee is in de afgelopen zomer in Parijs geboren.

Voor ieder, die artikelen of mededelingen wil inzenden of een goede naam weet voor het huidige blad: de termijn van inzending is de laatste van de maand en het redactie- en administratieadres is mej. Th. van Beek, Postjeskade 43 I, Amsterdam.

De *Jongerenkontakgroep Den Haag* had een zeer geslaagd weekend op Overvoorde te Rijswijk met een kleine vijftig deelnemers. Het Vatikaans Concilie en China nu, waren de boeiende onderwerpen, die aanleiding gaven tot vruchtbare en verhelderende gedachtenwisselingen. Tussen de bedrijven door was het wat genoemd wordt „oergezellig”.

Minder plezierig was dat de *Haagse afdeling* van de *H.J.B.* een vergadering had belegd, waarop aan de leden werd voorgesteld de afdeling

maar op te heffen. Ondanks de geringe opkomst konden uiteindelijk leden en bestuur het niet over hun hart verkrijgen er zo maar het bijltje bij neer te gooien. Men gaat nu eerst nog eens een uitgebreide propaganda-actie houden, die wordt afgesloten met een avond voor nieuwe leden en belangstellenden.

De *H.J.G.-Amsterdam* zet haar programma op oude voet voort. Dit vermeldt o.m. een maandelijks gespreks-groep over „Mens en Arbeid”, plaatjes draaien bij een van de leden thuis. Dit alles na een geslaagde avond met de provo'esse Irene Donner.

De artistiekelingen e.a. kunnen via de *Jongerengroep van de gemeenschap Utrecht* hun lusten op het witte papier bot vieren tijdens een teken-cursus, die een maal per maand wordt gehouden.

De *H.J.G.-Eindhoven* maakt melding van het plan om onder leiding van Geestelijk Raadsman bij het leger, S. v. d. Belt een studiediscussiegroep te gaan vormen. Er zullen onderwerpen ter discussie worden gebracht, die „als humanist nog wel eens te denken geven”. Men hoopt vier à 5 avonden te besteden aan deze onderwerpen en er moet f 2,50 betaald worden voor te ontvangen literatuur.

De *afdeling Eindhoven van de H.J.B.* gaat er de schouders weer onder zetten en dit doet men om te beginnen met een werfcampagne voor nieuwe leden. De brief die men hiervoor opgesteld heeft, is bijzonder plezierig, dus nu maar hopen dat het succes heeft.

UIT DE GEWESTEN

Limburg heeft op 2 oktober een goed geslaagde studiedag gehouden, waar onze algemeen voorzitter van Praag heeft gesproken over: Humanisten en Provo's. Er waren deelnemers uit alle gemeenschappen.

Friesland gaat samen met de gemeenschappen onder alle leden een enquête houden. Een nuttige zaak, vooral in een gewest waar de afstanden een rol spelen.

Groningen had een studiedag op 25 september in Hoogezand. Spreker was prof dr. L. van Gelder met een actueel onderwerp: Protest tegen de opvoeding. Hij betoogde o.m. dat men de jeugd niet over één kam kan scheeren, maar dat het wel duidelijk is, dat de jongeren van nu er andere normen op na houden dan vroeger. De jeugd is meer volwassen, ze heeft over het algemeen meer geld ter beschikking en wordt van alle kanten benaderd vooral als goeie klant. We nemen, zowel op de school maar ook veelal in het gezin de jongeren onvoldoende ernstig. Wat vooral nodig is de bereidheid tot de discussie en het openstaan voor de problemen. Vele jongeren willen wel leiding aanvaarden, maar volgens eigen keuze en hun eigen verantwoordelijkheid dragen.

Onnodig te zeggen, dat er een diepgaande discussie heeft plaatsgevonden, omdat de inleider wellicht tegen enkele heilige huisjes heeft geschopt.